

ANTON TJECHOV

PLATONOV

"Het stuk zonder titel"

PERSONEN

ANNA PETROVNA VOINITSEVA, *jonge weduwe van Generaal Voinitsev.*

SERGEI PAVLOVITSJ VOINITSEV, *zoon van Generaal Voinitsev uit zijn eerste huwelijk.*

SOFJA EGOROVNA, *zijn vrouw.*

PORFIRI SEMIONOVITSJ GLAGOLJEV 1

KIRIL PORFIRJITSJ GLAGOLJEV 2, *zijn zoon.*

GERASIM KOEZMITSJ PETRIN

PAVEL PETROVITSJ TJERBOEK, *grootgrondbezitters, burens.*

MARJA EFIMOVNA GREKOVA, *jong meisje, 20 jaar oud.*

IVAN IVANOVITSJ TRILETSKI, *Overste b.d.*

NICOLAI IVANOVITSJ TRILETSKI, *zijn zoon, een jonge arts.*

ABRAM ABRAMOVITSJ VENGEROVITSJ 1, *een rijke Jood.*

IZAAK ABRAMOVITSJ VENGEROVITSJ 2, *zijn zoon, student.*

TIMOFEI GORDEJEVITSJ BOEGROV, *koopman.*

MICHAEL VASILJEVITSJ PLATONOV, *dorpsonderwijzer.*

ALEXANDRA IVANOVNA (Sasja), *zijn vrouw, dochter van I.I. Triletski.*

OSIP, *30 jaar oud, paardendief.*

MARKO, *bode van de districtsrechtbank, een kleine oude man.*

VASIL, JAKOV & KATJA, *personeel van de familie Voinitsev.*

GASTEN, DIENSTBODEN.

PLAATS VAN HANDELING

Het landgoed van de Voinitsevs in een gouvernement in Zuid-Rusland.

EERSTE BEDRIJF

Salon ten huize Voinitsev. Een glazen deur naar de tuin en twee deuren naar andere kamers. Ouderwets en modern meubilair door elkaar heen. Een vleugel, ernaast een muziekstandaard met een viool en muziekpapier. Een huisorgel. Schilderijen - oleografieën- in gouden lijsten.

SCENE EEN

*Anna Petrovna zit aan de vleugel, haar hoofd op de toetsen.
Nicolai Ivanovitsj Triletski komt binnen.*

TRILETSKI (*loopt naar Petrovna*).
Is er iets?

ANNA PETR. (*tilt haar hoofd op*).
Niets ... Ik verveel me ...

TRILETSKI
Geef me iets te roken, mon ange! Het zwakke vlees wil vreselijk graag roken. Sedert vanmorgen heb ik nog niets gerookt.

ANNA PETR. (*geeft hem de sigaretten*).
Neem er gelijk een paar, opdat U me later niet opnieuw lastigvalt.
(*Zij steken een sigaret op.*)
Ik verveel me, Nicolas! Zwaarmoedigheid, niets te doen, neerslachtigheid. En ik weet ook niet, wat ik zou moeten doen ...

TRILETSKI (*pakt haar hand*).

ANNA PETR.
Wilt U mij de pols voelen? Ik ben gezond ...

TRILETSKI
Nee, niet de pols ... Kussen wil ik haar.
(*Kust haar hand.*)
Uw hand laat zich fluweelzacht kussen ... Waarmee wast U uw handen, dat ze zo blank zijn? Een wonder, uw handen! Ik moet ze zelfs nog een keer kussen.
(*Kust haar hand.*)
Zullen we een partij schaak spelen?

ANNA PETR.
Goed dan ...
(*Kijkt naar de klok.*)
Kwart voor één ... Onze gasten zijn vast helemaal uitgehongerd ...

TRILETSKI (*zet de schaakstukken op*).

Zeer waarschijnlijk. Wat mij betreft, ik heb een vreselijke honger.

ANNA PETR.

U hoeft ik het al helemaal niet te vragen. U hebt altijd honger, ofschoon U voortdurend aan het eten bent ...

(*Ze gaan aan het schaakbord zitten.*)

U bent aan zet ... En daar heeft hij ook al gezet ... Je moet eerst nadenken, en dan zetten. Ik zet dit. U hebt altijd honger ...

TRILETSKI

Dat zet U ... Tja ... Honger, ja ... Gaan we binnenkort eten?

ANNA PETR.

Ik geloof niet, dat dat zo binnenkort zal zijn ... De kok heeft het zich gepermitteerd zich naar aanleiding van onze aankomst totaal te bezuipen, nu kan hij niet meer op zijn benen staan. Ontbijten kunnen we binnenkort. Serieus, Nicolai Ivanovitsj, wanneer heeft U eindelijk genoeg gehad? Hij eet en eet en eet ... eet zonder ophouden! Verschrikkelijk! Zo een klein mannetje en zo een grote buik!

TRILETSKI

O ja! Dat is merkwaardig!

ANNA PETR.

U bent mijn kamer binnengeslopen en hebt zonder te vragen de halve pastei opgegeten! U weet toch, dat het niet mijn pastei was? Een zwijnestreek, mijn beste! U moet zetten!

TRILETSKI

Weet ik niets van. Ik weet alleen, dat ie bij u alleen zuur geworden zou zijn, wanneer ik hem niet had opgegeten. U dat? Kunt U doen ... En ik dit ... Wanneer ik veel eet, dan ben ik gewoon gezond, en wanneer ik gezond ben, met uw permissie ... Mens sana in corpore sano. Wat zit U te denken? Doe een zet zonder na te denken, lieve kleine dame ...

(*zingt*)

"Vertellen wil ik jullie, vertellen ..."

ANNA PETR.

Houdt uw mond ... U stoort mij bij het denken.

TRILETSKI

Jammer, dat U, zo een verstandige vrouw, helemaal niets van gastronomie begrijpt. Wie niet weet wat goed eten is, is een misgeboorte ... Een karakterologische misgeboorte! ... Omdat ... Sta me toe, sta me toe! Zo kunt U niet zetten. Nou? Waar wilt U heen? O ja, dat is wat anders. Omdat het smaakgevoel in de natuur dezelfde plaats inneemt als horen en zien, dat wil zeggen, bij de vijf zintuigen hoort, die allemaal, Mevrouwtje, tot het domein van de psychologie behoren. De psychologie!

ANNA PETR.

U wilt klaarblijkelijk opnieuw grappen verkopen ... Houdt U daarmee op, mijn beste! Mij werkt het op de zenuwen, en U past het niet ... Is het U ooit opgevallen, dat ik helemaal niet kan lachen, als U uw grappen verkoopt? U zou het eindelijk eens op moeten vallen ...

TRILETSKI

U bent aan zet, votre excellence! ... Let op uw paard. U lacht niet omdat U het niet begrijpt ... Ja ...

ANNA PETR.

Wat zit U nu te staren? U bent aan zet! Wat denkt U, komt uw "zij" vandaag naar ons toe of niet?

TRILETSKI

Ze heeft het beloofd. Ze heeft haar woord gegeven.

ANNA PETR.

In dat geval had ze hier al moeten zijn. Het loopt tegen enen ... U ... Vergeef mij mijn onbescheiden vraag: bent U met haar ook "zomaar" of is het serieus?

TRILETSKI

Dat wil zeggen?

ANNA PETR.

In alle eerlijkheid, Nicolai Ivanovitsj. Ik vraag het niet als roddelaarster, maar als vriendin ... Wat betekent Grekova voor U en wat betekent U voor haar? Eerlijk en zonder grappen, alstublieft ... Nou? Nee, nee, ik vraag het U als vriendin ...

TRILETSKI

Wat zij voor mij betekent, en wat ik voor haar beteken? Dat weet nog niemand ...

ANNA PETR.

Tenminste ...

TRILETSKI

Ik bezoek haar vaak, klets wat raak, werk op haar zenuwen, jaag het koffiebudget van haar moeder omhoog en ... verder niets. U bent aan zet. Ik rijd , moet ik U zeggen, om de dag naar haar toe, soms ook iedere dag, ga in de donkere lanen wandelen. Ik vertel haar over mij, zij vertelt mij over zichzelf, terwijl ze me hier aan deze knoop vasthoudt en de pluizen van mijn kraag haalt ... Ik zit toch altijd onder de pluizen.

ANNA PETR.

En?

TRILETSKI

En verder niets ... Wat mij eigenlijk in haar aantrekt, is moeilijk te bepalen. Of het

verveling is, of liefde of nog iets anders, ik kan het niet zeggen ... Ik weet, dat ik altijd na het middageten vreselijk naar haar verlang ... Toevallig heb ik gehoord, dat het haar precies zo vergaat ...

ANNA PETR.
Liefde dus?

TRILETSKI (*haalt zijn schouders op*).
Kan best zijn. Wat denkt U, houd ik van haar of niet?

ANNA PETR.
Dat is nou aandoenlijk! Dat zou U toch beter moeten weten ...

TRILETSKI
Tja ... maar U begrijpt mij niet! ... U bent aan zet!

ANNA PETR.
Ik zet al. Ik begrijp U niet, Nicolas! Een vrouw zal U in dit opzicht moeilijk kunnen begrijpen ...

Pauze.

TRILETSKI
Ze is een goed meisje.

ANNA PETR.
Ik mag haar. Een helder koppie. Alleen één ding, mijn vriend ... Breng haar niet op de een of andere manier in de problemen! ... Op de een of andere manier ... Deze zonde volgt U immers op de voet ... U hangt wat bij haar rond, hangt bij haar rond, vertelt haar een hoop onzin, doet haar beloften, prijst uzelf de hemel in en dat is ook alles ... Het zou mij voor haar spijten ... Wat zou ze op het ogenblik doen?

TRILETSKI
Ze leest.

ANNA PETR.
En houdt zich met scheikunde bezig?
(*Lacht.*)

TRILETSKI: Het schijnt zo.

ANNA PETR.
Geweldig is ze ... Kalm aan! U windt haar toch om uw pink! Ze bevalt mij met haar spitse kleine neusje! Ze zou een goede wetenschapster kunnen worden ...

TRILETSKI
Ze ziet haar mogelijkheden niet, het arme meisje!

ANNA PETR.

We zullen het zo doen, Nicolas ... Vraag Marja Efimovna, of ze mij een keer wil bezoeken ... Ik zal dan kennis met haar maken en ... Overigens, huwelijksmakelaar zal ik niet spelen, zo maar ... We besnuffelen haar een beetje, en laten haar ofwel met rust of nemen notitie van haar ... Misschien ...

(Pauze.)

Ik houd U voor een klein kind, een licht windje, maar dat is juist waarom ik mijn neus in uw zaken steek. U bent aan zet. Mijn raad is deze. Ofwel haar helemaal niet aanraken, of met haar trouwen ... Alleen trouwen, maar ... verder niet! Zou U tegen uw verwachting trouwen, denk er dan alstublieft van te voren over na ... Bekijkt U zichzelf alstublieft van alle kanten, niet zo alleen maar aan de oppervlakte, overlegt U, denkt U na, overlegt U het goed met uzelf, opdat U later niet hoeft te huilen ... Hoort U?

TRILETSKI

Zeker, zeker, ik heb mijn oren gespitst.

ANNA PETR.

Ik ken U toch. U doet alles, zonder na te denken, en U zou ook trouwen zonder na te denken. Een vrouw hoeft U maar een pink te laten zien, en reeds bent U tot al het mogelijke bereid. U moet met uw vrienden en bekenden overleggen ... Jawel ... Haalt U zich niet teveel in uw domme hoofd!

(Klopt op de tafel.)

Hier, dat hebt U in uw hoofd!

(Fluit.)

Het fluit, mijn beste! Hersens zitten er genoeg in, maar je weet niet precies waarvoor.

TRILETSKI

Ze fluit als een boer! Een verbazingwekkende vrouw!

(Pauze.)

Naar U zal ze echter niet komen.

ANNA PETR.

Waarom niet?

TRILETSKI

Omdat Platonov bij U de deur platloopt. Ze kan hem niet uitstaan, met al zijn hatelijkheden. Hij beeldt zich in, dat zij dom is, hij heeft het zich in zijn ongekamde hoofd gezet, en nu kan zelfs de duivel hem niet meer van het tegendeel overtuigen. Hij beschouwt het op de een of andere manier als zijn plicht domkoppen lastig te vallen, en hij probeert allerlei grappen met hen uit te halen ... U bent aan zet! ... Ze is toch niet dom? Die heeft een mensenkennis!

ANNA PETR.

Ach wat. We zullen hem niet toestaan, flauwekul uit te halen. Zeg haar, dat ze niet bang hoeft te zijn. Maar waarom is Platonov er nog altijd niet? Hij had allang hier moeten zijn...

(Kijkt op de klok.)

Wat onbeleefd van hem. We hebben elkaar al een half jaar niet gezien.

TRILETSKI

Toen ik op weg naar U was, waren de luiken van de school stevig vergrendeld. Hij slaapt zeker nog. Canaille van een mens! Ik heb hem zelf in geen eeuwigheid gezien.

ANNA PETR.

Gaat het goed met hem?

TRILETSKI

Hem gaat het altijd goed. Hij is onverwoestbaar.

Glagoljev 1 en Voinitsev komen binnen.

SCENE TWEE

De vorigen, Glagoljev 1 en Voinitsev.

GLAGOLJEV 1 *(bij het binnenkomen).*

Zo is dat, mijn beste Sergej Pavlovitsj. In dit opzicht zijn wij, de ondergaande sterren, er beter aan toe en gelukkiger dan U, de opkomende sterren. De man leed, zoals U ziet, geen verlies en de vrouw - stond op winst.

(Gaat zitten.)

Laten we gaan zitten, ik ben zo uitgeput ... We hebben de vrouwen bemind als de ridderlijkste ridders, we hebben in haar geloofd, haar vereerd, omdat we in haar de beste mensen zagen ... De vrouw is de betere mens, Sergej Pavlovitsj!

ANNA PETR.

Waarom sjoemelt U?

TRILETSKI

Wie sjoemelt?

ANNA PETR.

En wie heeft deze loper hierheen verplaatst?

TRILETSKI

U zelf toch!

ANNA PETR.

Ach ja ... Pardon ...

TRILETSKI

Juist, juist, pardon.

GLAGOLJEV 1

En we hadden vrienden. Vriendschap was in onze tijd niet zo naïef en overbodig. In onze tijd had je cirkels, Arzamas. Voor onze vrienden zijn we door het vuur gegaan!

VOINITSEV (*geeuwt*).

Een heerlijke tijd!

TRILETSKI

In onze verschrikkelijke tijd heb je daarvoor de brandweer om voor je vrienden door het vuur te gaan.

ANNA PETR.

Wat dom, Nicolai!

Pauze.

GLAGOLJEV 1

Afgelopen winter heb ik in Moskou in de Opera gezien, hoe een jonge man onder de indruk van de mooie muziek heeft gehuild ... Dat is toch mooi?

VOINITSEV

Zeker, zeker, dat is zelfs heel mooi.

GLAGOLJEV 1

Dat zou ik denken. Maar waarom, zegt U mij dat alstublieft, waarom hebben de dames en heren om hem heen over hem geglimlacht, toen ze dat zagen? Waar hebben ze over geglimlacht? En toen hij merkte dat die brave lieden zijn tranen zagen, begon hij in zijn stoel te draaien, bloosde, trok een verschrikkelijke glimlach en verliet daarop het theater ... In onze tijd schaamden wij ons niet voor onze goede tranen en we hebben er ook niet om geglimlacht ...

TRILETSKI (*tegen Anna Petr.*).

Sterven moet hij, deze melancholieke zoetbroodjesbakker! Ik kan hem niet uitstaan! Je krijgt er pijn in je oren van!

ANNA PETR.

Ssst ...

GLAGOLJEV 1

Wij waren gelukkiger dan U. In onze tijd verliet niemand, die iets van muziek begreep, het theater, hij zat de opera tot het einde toe uit ... U geeuwt, Sergej Pavlovitsj ... Ik val U lastig ...

VOINITSEV

Nee, nee ... Trek toch uw eindconclusie, Porfiri Semionovitsj! Het wordt tijd ...

GLAGOLJEV 1

Nu ... Enzovoorts, enzovoorts. Moest ik nu uit alles wat ik heb gezegd, de eindconclusie trekken, dan was het deze: in onze tijd bestonden er nog mensen die liefhadden en mensen die haatten, en dientengevolge ook ontevreden mensen en mensen, die konden verachten ...

VOINITSEV

Wonderschoon, en die bestaan tegenwoordig niet, of wat?

GLAGOLJEV 1

Ik denk van niet.

VOINITSEV (*staat op en loopt naar het raam*).

GLAGOLJEV 1

Juist daaruit bestaat de slopende ziekte van onze huidige dag ...

Pauze.

VOINITSEV

Dat is ongegrond, Porfiri Semiënitsj!

ANNA PETR.

Ik kan niet meer! Het ruikt zo naar die onverdraaglijke patschoeli, dat ik er gewoon ziek van word.

(Hoest.)

Gaat U een beetje verder weg zitten!

TRILETSKI (*gaat een stuk naar achteren zitten*).

Ze is aan het verliezen, en de schuld krijgt de arme patschoeli. Een verbazingwekkende vrouw!

VOINITSEV

Het is verkeerd, Porfiri Semiënitsj, iemand een beschuldiging in het gezicht te slingeren, die alleen is gebaseerd op vermoedens en de liefde voor een voorbije jeugd! ...

GLAGOLJEV 1

Misschien vergis ik me ook.

VOINITSEV

Misschien ... In het onderhavige geval is dit "misschien" misplaatst ... Het is tenslotte geen lichte beschuldiging!

GLAGOLJEV 1 (*lacht*).

Maar ... U wordt zelfs boos, mijn beste ... Hm ... Dat bewijst toch al, dat U geen ridder bent, dat U niet de verschuldigde hoogachting voor de meningen van uw tegenstander

kunt opbrengen.

VOINITSEV

Dat bewijst alleen, dat ik mij kwaad kan maken.

GLAGOLJEV 1

Ik bedoel niet iedereen, vanzelfsprekend ... Er bestaan ook uitzonderingen, Sergej Pavlovitsj!

VOINITSEV

Vanzelfsprekend ...

(Maakt een buiging.)

Mijn nederige dank voor uw concessie! Heel de aantrekkelijkheid van uw gedrag ligt in deze concessies. En wat, als een onervaren mens met U in aanraking kwam, iemand die U niet kent, die op uw kennis vertrouwt? Hem zou U er toch zonder moeite van overtuigen, dat wij, dat wil zeggen ik, Nicolai Ivanovitsj, Maman en zonder meer alle meer of minder jonge mensen niet ontevreden kunnen zijn en niet kunnen verachten ...

GLAGOLJEV 1

Maar ... U ... Ik heb toch niet gezegd ...

ANNA PETR.

Ik wil naar Porfiri Semionovitsj luisteren. Laten we ophouden. Het is genoeg geweest.

TRILETSKI

Nee, nee ... U kunt spelen en luisteren!

ANNA PETR.

Het is genoeg geweest.

(Staat op.)

Het werkt me op de zenuwen. We spelen later verder.

TRILETSKI

Wanneer ik aan het verliezen ben, blijft ze zitten alsof ze wortel heeft geschoten, maar zodra ik eenmaal aan het winnen ben, wenst zij naar Porfiri Semionovitsj te luisteren!

(Tegen Glagoljev.)

En wie heeft U gevraagd te praten? U stoort alleen maar!

(Tegen Anna Petr.)

Gaat U alstublieft zitten en speelt U verder, anders reken ik deze partij als door U verloren!

ANNA PETR.

Doet U dat vooral!

(Ze gaat tegenover Glagoljev zitten.)

SCENE DRIE

De vorigen en Vengerovitsj 1.

VENGEROVITSJ 1 (*komt binnen*).

Wat een hitte! Mij als Jood doet deze hitte aan Palestina denken.

(Gaat aan de vleugel zitten en tingelt wat op de toetsen.)

Daar moet het zeer heet zijn.

TRILETSKI (*staat op*).

Dus schrijven we het op.

(Trekt een notitieboekje uit zijn zak.)

Dus schrijven we het op, geachte Mevrouw!

(Schrijft.)

Mevrouw de Weduwe van de Generaal ... drie Roebel ... Samen met wat er stond - tien.

Hehe! Wanneer heb ik de eer, deze som van U te ontvangen?

GLAGOLJEV 1

Ach, mijne dames en heren, mijne dames en heren! U hebt het verleden niet meegemaakt! Anders zou U een ander deuntje zingen ... U zou begrijpen ...

(Zucht.)

U zult het nooit begrijpen!

VOINITJEV

Literatuur en geschiedenis, dunkt me, hebben een groter recht op ons geloof ... Wij hebben het verleden niet meegemaakt, Porfiri Semiënitsj, maar wij voelen het. Wij voelen het zelfs zeer vaak, hier.

(Slaat zich in de nek.)

En precies zo ziet U het heden niet en merkt het niet op.

TRILETSKI

Beveelt U, dat ik het opschrijf, votre excéllence, of betaalt U meteen?

ANNA PETR.

Houdt U op! U verhindert mij te luisteren!

TRILETSKI

En waarom luistert U dan naar hen? Die zijn er vanavond nog niet mee klaar.

ANNA PETR.

Sergei, geef deze kwakzalver tien roebel.

VOINITSEV

Tien?

(Trekt zijn beurs.)

Porfiri Semiënitsj, laten we van gespreksonderwerp veranderen.

GLAGOLJEV 1

Goed, als het U niet bevalt.

VOINITSEV

Ik luister graag naar U, maar ik luister niet graag naar iets, wat als laster klinkt ...

(Geeft Triletski de tien Roebel.)

TRILETSKI

Merci.

(Slaat Vengerovitsj op de schouder.)

Zo moet je het doen op deze wereld. Een weerloze vrouw mat zetten en haar dan zonder gewetensbezwaren tien kleine briefjes lichter maken. Hoe bevalt U dat? Goed?

VENGEROVITSJ 1

Ja, U, dokter, bent een echte Jeruzalemse edelman!

ANNA PETR.

Houdt U op, Triletski!

(Tegen Glagoljev.)

Dus, de vrouw is de betere mens, Porfiri Semionovitsj!

GLAGOLJEV 1

Welzeker.

ANNA PETR.

Hm ... U bent blijkbaar een grote vrouwenliefhebber, Porfiri Semionovitsj!

GLAGOLJEV 1

Ja, ik houd van vrouwen. Ik vereer hen, Anna Petrovna. Ik zie in hen soms alles, wat ik liefheb, zowel hart als ook ...

ANNA PETR.

U vereert hen ... En zijn zij dat ook waard?

GLAGOLJEV 1

Oh, zeker.

ANNA PETR.

Bent U daarvan overtuigd? Rotsvast overtuigd, of dwingt U zich tot zo'n gedachte?

TRILETSKI *(pakt de viool en strijkt met de strijkstok over de snaren).*

GLAGOLJEV 1

Rotsvast. Alleen U al te kennen, is genoeg, om daarvan overtuigd te zijn ...